

Socialstyrelsens värdegrundsövningar

Material till APT
Våren 2017

Syfte

Syftet med övningarna är att diskutera och utforska varandras ståndpunkter och infallsvinklar kring värdegrundsfrågor i vardagen.

Dela upp rollerna i gruppen. Varje grupp utser en samordnare som leder samtalet och en tidshållare som håller koll på tiden om **cirka 15 minuter per övning** samt en skrivare som noterar viktiga kommentarer från ert samtal. Samtalsledaren deltar i dialogen som alla andra.

Dilemma 1

På fikarasten hör du två kollegor klaga på hur en annan medarbetare sköter sitt arbete. Personen ifråga är inte närvarande.

- Hur gör du i den situationen?
 - Håller med?
 - Avbryter och markerar att detta inte är okej?
 - Berättar för personen ifråga om klagomålen?
- Hur säkerställer vi att alla blir respektfullt behandlade på arbetsplatsen?
- Hur öppet arbetsklimat har vi? Kan vi säga ifrån i sammanhang som ovan?

Dilemma 2

Aida, statistiker på myndigheten, ansvarar för en studie om jämlik hälso- och sjukvård för kvinnor. Aida behöver säkerställa att andra myndighetsperspektiv såsom rättsliga aspekter, jämställdhet samt socialtjänst också beaktas i rapporten.

- Hur kan Aida i ett tidigt skede identifiera vilka enheter som är berörda och bör kontaktas för en gemensam beredning?
- Vem bär ansvaret för att inhämta berörda avdelningars synpunkter?
- Föreligger det en skyldighet att informera berörda parter?
- Hur säkerställer Aida att rapporten håller hög kvalitet om beredningstiden är knapp?

Dilemma 3

Klas, medicinsk expert på myndigheten, har utarbetat en rekommendation för behandling av demens och reviderat det externa styrdokumentet på detta område. Synpunkter på rekommendationens innehåll kommer Klas till handa från en kollega på enheten strax innan föredragningen. Klas är osäker på om synpunkterna bör tas i beaktande och vänder sig till en professionsorganisation där hans tidigare läkarkollega är verksam för att diskutera frågan.

- Tycker ni att Klas agerade korrekt?
- Hur gör vi objektiva avvägningar av inkommande synpunkter samtidigt som vi använder oss av våra nätverk?

Dilemma 4

Utredaren Pierre håller i arbetet med ett uppdaterat kunskapsstöd och utbildningsmaterial till vägledningen om barn med uppgivenhetssyndrom som ska publiceras. Strax före publicering på vår hemsida inkommer organisationen *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa* med en fråga om barnperspektivets betydelse i samband med uppdateringen av kunskapsstödet. Frågan kräver viss efterforskning och Pierre bör skyndsamt besvara frågan.

- Hur säkerställer Pierre att ett genomarbetat svar ges till frågeställaren?
- Hur ger vi en god service samtidigt som vi upprätthåller en effektiv handläggning?

Dilemma 5

Vi får ett öppet formulerat regeringsuppdrag utan mandat att ange egna villkor för medelsanvändningen. Uppdragstexten anger inte vilka slags kostnader som vi får räkna in.

Kommunerna som är målgruppen för detta statsbidrag (dvs. de som ansöker och/eller beviljas medel) ställer frågor som innebär att vi måste tolka uppdraget på vissa punkter för att kunna ge vägledning.

Ansvarig utredare Josef gör en tolkning baserad på erfarenheter och villkor i andra kompetenssatsningar som finansierats med statsbidrag och en avstämning med socialdepartementet görs under hand. Tolkningen publicerades under *Frågor och svar om statsbidraget* på webben för att vara tillgänglig för alla.

- Vilket ansvar bär vi som myndighet?
- Var det rätt av Josef att göra en tolkning baserad på erfarenhet och publicera denna under *Frågor och svar om statsbidraget*?
- Hur gör vi om en del kommuner agerar tvärtemot vår tolkning?

Dilemma 6

En utvärdering av en reform på äldreområdet resulterar i en rapport som presenteras för departementet, som är missnöjda med genomförandet och utfallet. De menar att produkten inte svarar mot regeringsuppdraget. Uppdraget ska slutredovisas genom en ytterligare utvärdering året efter och utgöra ett stöd för regeringens fortsatta arbete på området.

- Hur förhåller vi oss till den respons som vi har fått från regeringskansliet vad gäller rapporten?
- Vad tar vi med oss i vårt fortsatta arbete?
- Hur bör vi resonera inför den fortsatta rapporteringen när det gäller vad som sagts, muntligen på regeringskansliet vid avrapporteringen?
- Vem ansvarar för att regeringsuppdraget uttolkas på rätt sätt?

Dilemma 7

Ett mycket kraftigt snöfall i östra Svealand ger upphov till trafikchaos i Stockholm. Efter 12 timmars konstant snöfall kontaktar Stockholms läns landsting Socialstyrelsens tjänsteman i beredskap och meddelar att man har slut på ambulanspersonal som kan eller får jobba och överlag ett väldigt pressat läge i landstinget och att man aktiverat regional sjukvårdsledning. Hur bör myndigheten agera?

- a) Tacka för informationen men inte vidta någon åtgärd utan konstatera ansvaret är landstingets?
 - *Vilken kultur skapar detta agerande i relationen mellan myndighet och landstingen i anträngda situationer eller vid allvarliga händelser med många skadade?*
- b) Erbjud stöd till landstinget i form av inventering av resurser i omkringliggande landsting och sedan bistå Stockholms läns landsting med denna för vidare hantering.
 - *Tar myndigheten över ett ansvar som är landstingets?*
 - *På vilket sätt kan vi använda erfarenheterna till att stärka vår roll inför framtida allvarliga händelser?*

Dilemma 8

Mats är handläggare för legitimationsärenden. Mats kusin ansöker nu om läkarlegitimation och det hamnar hos Mats.

- Vilka åtgärder ska Mats vidta och varför?

Mats vidtar inga särskilda åtgärder utan avser att handlägga ärendet. Kollegan Frida känner till att Mats är släkt med personen som ansöker om läkarlegitimation.

- Bör Frida vidta någon åtgärd? Varför?
- Hur bör Frida berätta om vad hon vet?
- Finns det något i den interna kulturen på enheten som kan påverka Fridas handlingsätt?
- Hur bör förutsättningarna se ut på enheten för en öppen och transparent arbetsmiljö?

Dilemma 9

Under fikarasten hörde Anton av Bodil, som varit på ett möte på Läkemedelsverket, att det patenterade läkemedlet Somna Snabbt var på väg att få ett godkännande. Anton bestämde sig för att snabbt köpa tusen aktier i det börshandlade läkemedelsbolaget som ägde patentet för att göra sig en hacka. Anton nämnde ingenting om köpet till sin chef eller till andra arbetskamrater utan använde förhandsinformationen i privat syfte.

- Agerade Anton på ett lämpligt sätt?
- Borde Anton ha lämnat någon kommentar till Bodil beträffande hennes upplysning?
- Ser du någon risk med att vi anställda hos Socialstyrelsen får del av uppgifter under arbetets gång som kan användas för privat vinning?

Vad tar vi med oss?

Summering av värdegrundspasset

- Vad är vi bra på?
- Var finns vår förbättringspotential?
- Vilken/vilka aspekter av värdegrunden behöver vi tillsammans arbeta vidare med?